

Een *Engelsch Villapark* aan de rand van Hees 1902

Door: Ernst Berends

Al rond 1900 ontdekten de projectontwikkelaars Hees. Er was behoefte aan fraaie woningen voor renteniers uit de koloniën, bemiddelde planters of militairen. Een plan voor een villapark in de hoek Voorstadslaan en Tweede Oude Heselaan werd destijds ontwikkeld. Ernst Berends woont er en zoekt het ontstaan uit. Aflevering 1

Het begint met een bericht De Gelderlander getiteld *Villapark te Hees*, van 30 augustus 1902: ‘Ook Hees zal evenals Beek weldra zijn villapark hebben. Door een combinatie van ondernemende heeren is een terrein aangekocht tusschen de Voorstadslaan en de Oude Heesche Laan ter grootte van ongeveer vier hectare, dat naar ontwerp van den heer Oscar Leeuw als villapark zal aangelegd worden. Het zal met wegen worden doorsneden, waarvan ere en zal beginnen tegenover de Breede Straat en loopen tot aan den Nonnendaalschen Weg (huidige Prinsenlaan dus!) terwijl een andere zal uitkomen op een weg, die waarschijnlijk door de Gemeente zal worden aangelegd en die, van de Voorstadslaan uitgaande naast de kerk in de Kraayenhoflaan zal uitkomen. De ondernemers stellen zich voor op het terrein kleine villa’s te bouwen tot een huurwaarde van f 300 à f 400. Men zal erkennen dat aan woningen van dien prijs op dat punt nog wel behoefte is, zoodat verwacht mag worden dat de onderneming veel succes zal hebben. Dat de aanleg onder leiding van een zoo begaafd architect als de heer Leeuw geschiedt, is wel een waarborg dat we hier iets moois en ongemeens zullen krijgen.’ In november vervolgt de krant:

Nog kort geleden is door de Raad een aanmerkelijke som uitgetrokken voor den aanleg van een grooten nieuwen weg tusschen de Kraayenhoflaan en den straatweg naar Hees. Het ligt voor den hand, dat de terreinen, langs dien nieuw ontworpen weg gelegen, onmiddellijk buitengewoon in waarde stijgen. In verband met dien nieuwen weg is dan ook aanstonds een nieuwe bouwspeculatie ondernomen. Zooals men weet, zal er een Engelsch villapark worden aangelegd, dat zich bij den nieuwen weg aansluit. Zou het dan niet billijk zijn, de eigenaars van zulke gronden, die tengevolge van het door de gemeente ondernomen werk aanzienlijk in waarde vermeerderen, te laten bijdragen in de kosten van het werk, dat hun zulke buitengewone voordelen brengt?

Eerste villaatjes

Uit een advertentie op 31 december 1902 blijkt dat Villapark Hees daadwerkelijk gestalte ging krijgen. De opdrachtgever voor de bouw van eerste twee villa’s was M.G.F. Verdonck, die woonde in fraaie villa Leeuwenstein aan de Voorstadslaan naast zijn uitgestrekte ‘fruitplantage’. Leeuwenstein stamde uit 1864 en in 1958 werd het in verval geraakte landhuis afgebroken, nadat er na de oorlog nog enige tijd uit de binnenstad weggebombardeerde bewoners hadden gewoond. Alleen het koetshuis staat er nog, Voorstadslaan 313 en een deel van de tuin werd het huidige park Leeuwenstein; het herbergt een prachtige collectie oude bomen!

te geven Sterreschansweg 68.
(30--d)

FRUIT.

50 pond gave geplukte TAFEL-PEREN in drie soorten en verschillende rijpheid. Thuis bezorgd voor 4 gld.

Fruitplantage „Leeuwenstein“,
Voorstadslaan, Hees. Telefoon 178.

Verdonck bezat meer huizen aan de Voorstadslaan, zoals het huis van juwelier De Vries en de twee naastgelegen villa’s waarvan er één onlangs afbrandde en is vervangen is door moderne appartementen..

Ook C.B. Hiebendaal (burgemeester van Appeltern van 1859 –1874) was groot grondbezitter in Hees. Hij woonde op Villa Gerda (later Villa Jacoba geheten?) hoek Voorstadslaan/Emmalaan . Waarschijnlijk in 1902 overleed hij, toen verkocht Wed. Hiebendaal namelijk diverse percelen, waaronder Villa Gerda inclusief een automobiel “systeem Benz 3 ½ pk met Bleriot lantaarns” ! Totaal ca 3,5 hectare, vraagprijs f 35.000. Verdonck was de koper en bezat nu het hele gebied op kadasterkaart 1903 aangegeven als de percelen 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971. Precies de punt waar het Villapark Hees zou komen!

Oscar Leeuw en Willem Hoffmann

De twee door Oscar Leeuw ontworpen villa's werden in 1903 gelijktijdig gebouwd. In beide huizen zijn exact dezelfde typen paneeldeuren toegepast. Er werden kastanjabomen geplant. Beide villa's staan er nog: Tweede Oude Heselaan 522 en Emmalaan 10. Ze bevatten veel Jugendstil en Art Nouveau elementen, zoals glas in lood ramen, kamers en suite met grote schuifdeuren, serre's, veranda's etc. Villa Tweede Oude Heselaan 522 met opmerkelijk tegelmoatieven aan de buitenkant, is een Gemeentelijk Monument. De eerste jaren zijn ze waarschijnlijk verhuurd. In 1907 deed Verdonck ze in de verkoop: *Twee modern en solied gebouwde villa's met tuin van resp 6,09 en 7,68 are.* Ze werden ingezet op f 4000 en 3800. Opbod per 100 g. Volgens het kadaster zijn de nieuwe eigenaren in 1908 de Hr. J.F. Sieben (villa 1 - Oude Heselaan) en de Hr Ph.A. Knijff (villa 2 - Emmalaan)

Voor de derde villa werd in februari 1904 aan B en W geschreven ; *Met verschuldigden eerbied richt ondergetekende het verzoek tot u namens zijn principaal den Weled. Geb. Heer A. Pascal te Hees hem vergunning te verlenen tot het bouwen van een villaatje te Hees volgens bijgaande tekening in duplo. Hoogachtend Willem Hoffmann (Architect) en A. Pascal.*

De vergunning werd verleend, het adres was de eerste jaren Villapark 9, later veranderd in Voorstadslaan 351. De villa kreeg de naam Rica, werd bewoond door A.J.J Pascal. Hij stond in 1902 te boek als "reiziger" en later als "agent in Wijnen". Hij bewoonde Villa Rica tot 1916 waarna de nieuwe eigenaar de arts C J van Barneveld er tot 1951 woonde.

Pas in 1913 werd er weer gebouwd aan de Prinsenlaan na een aanbesteding voor vier aaneengesloten woonhuizen (ontwerp Oscar Leeuw), beslist geen villa's. Deze staan er niet meer en daarom ontbreken de nummers 14 t/m 17 waarschijnlijk! In de Emmalaan zijn pas weer bouwactiviteiten in 1925, dubbel woonhuis (Emmalaan 9/11). In 1928 gaven de heren Knijff en Sieben (van Villa 1 en 2) de opdracht voor de bouw van twee dubbele landhuizen (Emmalaan 2/4 en 6/8), architect was Willem Hoffman (van Villa Rica in 1904!). De grond hadden ze van Verdonck gekocht. Ook aan de Prinsenlaan kochten ze grond en lieten er huizen op bouwen. In 1932 volgde Emmalaan 5/7. Emmalaan 1 maakt deel uit van een blok van zeven woonhuizen aan de OH laan. (1933). In 1959 kwam Emmalaan 13 er nog bij (in de achtertuin van Voorstadslaan 353), toen was de laan vol! Vreemd genoeg is Emmalaan 3 er nooit geweest.

Over de architecten Oscar Leeuw, Willem Hoffmann, bewoners en bouwdetails leest u in een volgende nummer.

Kader

Uit "Wandelingen door Nederland met pen en potlood. Deel 6/ Jacobus Craandijk 1882"

Reeds jaren was Hees vermaard om zijn talrijke lustplaatsen, deels door deftige ingezetenen bewoond, deels in de zomer door Nijmeegse families betrokken, deels aan vreemdelingen verhuurd en het gansche dorp heeft daardoor een vrolijk en welvarend voorkomen gelijk het een niet onbelangrijke uitgestrektheid aan dankt. Langs den grooten weg vinden wij de tuinen en plantsoenen van Vredenburg, Leeuwenstein, Scottia Villa, Gerda, Rust en Vrede en nog eenige andere zomerhuizen en optrekjes.....

Aanbesteding.

Op **Woensdag 11 Juni 1913**, des namiddags **4** uur, zal worden

aanbesteed :

Het BOUWEN van een blok van 4 aaneengesloten WOONHUIZEN, op een terrein gelegen aan de Prinsenlaan in het Villapark te Hees.

Bestek en bijbehorende tekeningen zijn te verkrijgen à f 1,50 per stel ten kantore van den architect **OSCAR LEEUW.**

5712

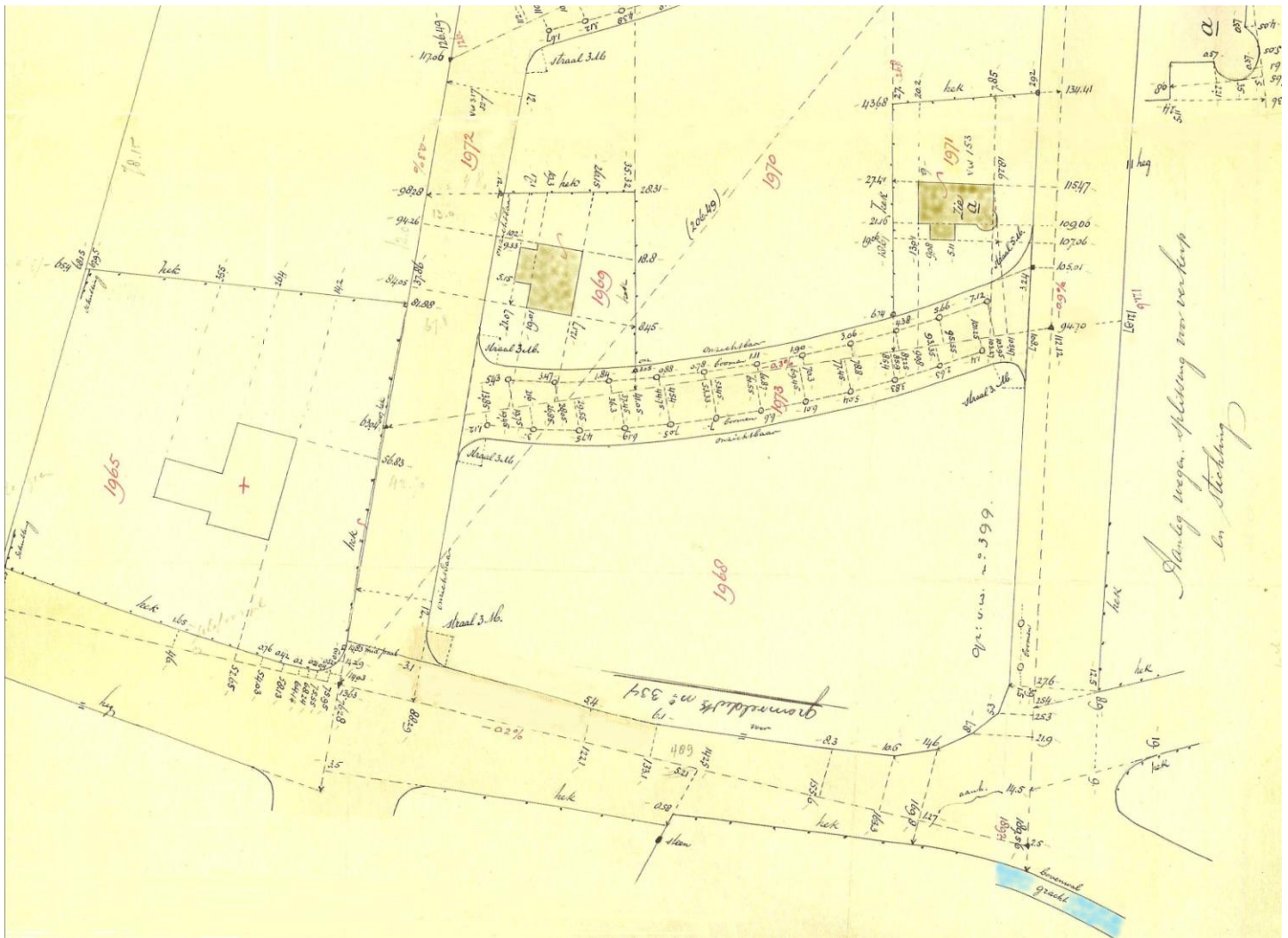
Dit moet zo ongeveer de situatie geweest zijn in 1904, zoals Dr Blecourt het beschrijft

Er was een gracht bij villa Carree

Let op het totaal andere stratenpatroon bij de kruispunten van de 2e Oude Heselaan met de Voorstadslaan/Schependomlaan en de huidige Molenweg.

nog bestaand

verdwenen

†† De Notaris WIERTS VAN
 † COEHOORN te Wijchen zal op
 Dinsdag 7 October 1902, voorm. 10
 ure, ten huize en verzoeks van Mevrouw
 de Wede. HIEBENDAAL, te Hees, op
 de Villa „Gerda” (5950)

VERKOOPEN:

Mahony en andere Houten MEUBE-
 LEN, als: BUFFET, TAFELS, STOEL-
 EN, antiek KABINET, BONHEUR
 DU JOUR, 2 BUREAUX, LEDI-
 KANT; voorts KINDERWAGEN,
 INSTEEKHAARDEN, BRANDKAST.

1 Automobiël, systeemBenz

3½ P.K. met toeshooren, inclusief
 BLERIOTLANTAARN

Twee GRASMACHERS, WALN,
 TUINBANKEN, LADDERS BLOEI-
 BAKKEN, RAMEN en RIJMAT-
 TEN, HOOP, STROO, TUINGERED-
 SCHAPPEN, WATERWAGEN, AE-
 RAUCARIA's, PALMEN in Kuipen,
 BLOEMEN, POTGEWASSEN enz.

Tot en met f 5.- contant.
 2 uren vóór den verkoop te zien.
 N.B. Er mag niets van anderen wor-
 den bijgebracht.

Villa 1 en 2 te koop - Hees 1907

Notaris LEOPOLD te Nijmegen, zal **Dins-
 dagen 16 en 30 Juli 1907**, 's avonds

8 uur in het Hotel WIERMSMA, aan de Mo-
 lenstraat, aldaar, **Vellen en Verkoopen:**

Twee moderne en solied gebouwde **Villa's**,
 voorzien van aanleg voor gas- en waterleiding,
 gelegen in het Villapark te Hees, op 15 min.
 afstand van Nijmegen als:

I. De VILLA met TUIN, groot 6.09 A.,
 aan de Emmalaan no. 5, hoek Prinsenlaan,
 bevattende beneden: 2 kamers (en suite),
 veranda, keuken en kelder; boven: 4 kamers
 balkon, beschoten zolder en dienstdoen-
 kamer.

II. De VILLA met TUIN, groot 7.68 A.
 aan de Oude Heesche laan no. 4, hoek
 Emmalaan, bevattende beneden: 2 kamers
 (en suite), provisie-kamer, veranda, keuken
 en kelder; boven: 5 kamers en vliering.

Aanvaarding dadelijk na den toeslag.
 Betaling der kooppenningen 1 November
 1907 met bijbetaling van 8 maanden rente
 à 4½ % o.

Te bezichtigen elken werkdag, na aanvraag
 op de Villa „Leeuwenstein” aan de Voor-
 stadsiaan te Hees. (6081)